

1. **Matti** oli viime jouluna viemässä pakettia tädilleen, kun hän kaatui jäisellä jalkakäytävällä. Nilkka vääntyi. Pääkin kopsahti tiehen, mistä seurasi kova niskakipu. Matti hakeutui yksityiselle lääkäriasemalle, jossa nilkka hoidettiin terveeksi ja niskakin saatiin osittain kuntoon. Niskan todettiin kuitenkin vahingoittuneen niin, että Matti todennäköisesti kärsii pysyvästi päänsärystä.

Matilla on yksityinen tapaturmavakuutus, mutta hakiessaan vakuutusyhtiöltä korvausta lääkärikuluista ja pysyvistä haitasta hän törmäsi ongelmiin. Vakuutusyhtiö totesi, ettei se korvaa lääkärikuluja, koska kirjallisten vakuutusehtojen mukaan vakuutus korvaa vain julkisen terveydenhuollon käytöstä aiheutuvat kulut. Vakuutusyhtiö totesi myös, että sen arvion mukaan pysyvien päänsärkyjen perimmäinen syy on viisi vuotta sitten tapahtunut auto-onnettomuus, jossa Matin pää retkahti peräänajossa. Siksi vakuutusyhtiö ei maksa korvausta pysyvistä haitasta.

Matti myöntää saaneensa pienellä prantätyt vakuutusehdot samalla, kun hän osti vakuutuksen asiamiehenä toimineen pankin konttorissa. Hän ihmettelee silti vakuutusyhtiön tulkintaa lääkärikuluista, koska asiamies vakuutteli suullisesti ostotilanteessa, että ”Myös yksityisen puolen lääkärikulut korvataan, ei tarvitse jonottaa terveyskeskukseen.” Matti kummastelee sitäkin, että vakuutusyhtiö kieltäytyy maksamasta korvausta pysyvistä haitasta käyttämänsä vakuutuslääkärin arvioon vedoten. Eihän vakuutuslääkäri ole edes tavannut Mattia, ja sitä paitsi yksityisen lääkäriaseman tohtori totesi ”Tällä diagnoosilla korvauksia ilman muuta tulevan.”

- a) Mitä vakuutusolosuhteissa säädetään tilanteeseen liittyen
- vakuutuksenantajan velvollisuudesta antaa tietoja ennen vakuutusolosuhteiden tekemistä ja
  - vakuutuksenantajan vastuusta, jos annetut tiedot ovat virheellisiä?
- b) Miten vakuutuksenantajan vastuuseen vaikuttaa se, että tiedot on antanut Matille asiamies?
- c) A- ja b-kohtien vastauksiisi ja tenttikirjallisuuteen nojautuen, anna perusteltu arviointi siitä, onko Matilla lain mukaan oikeus saada vakuutusyhtiöltä korvausta lääkärikuluista. Jos on, arvioi, onko se käytännössä mahdollista. Millainen rooli/tehtävä on hoitavalla lääkärillä, vakuutusyhtiön lääkärillä ja vakuutusyhtiön korvauskäsittelijällä heidän käsitellessään Matin niskavamman asiaa?

Ratkaisuohje/pisteytys:

Vakuutusolosuhtelaki, 5 ja 9 §. Vakuutuslainsäädäntö, kohta 4.4, tai Vakuutusolosuhteiden vastaavat kohdat. Vakuutuslainsäädäntö, sivut 282–284.

a)

- Vakuutuksenantajan on annettava vakuutustarpeen arvioimiseksi (1 p.) ja vakuutuksen valitsemiseksi (1 p.) tarpeelliset tiedot, kuten tietoja vakuutusmuodoistaan (0,5 p.) vakuutusmaksuistaan (0,5 p.) ja vakuutusehdoistaan (0,5 p.) Tulee kiinnittää huomiota myös vakuutusturvan olennaisiin rajoituksiin (1 p.) Tietoja ei tarvitse antaa, jos vakuutuksen hakija ei halua tietoja (1 p.) tai niiden antaminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta (1 p.)
- Jos vakuutuksenantaja on vakuutusta markkinoitaessa antanut vakuutuksenottajalle siitä virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, vakuutussovituksen katsotaan olevan voimassa sen sisältöisenä kuin vakuutuksenottajalla oli saamiensa tietojen perusteella ollut aihetta käsittää (1 p.)
- b) Vakuutuksenantaja vastaa samalla tavalla myös edustajansa antamista tiedoista (1 p.)
- c) Matilla voisi olla ostotilanteessa saamiensa tietojen perusteella oikeus korvaukseen (1 p.) vaikka vakuutusehdoissa on sovittu toisin (1 p.) Käytännössä asiaan vaikuttaa merkittävästi todistustaakkakysymys (1 p. + esimerkistä 0,5 p.)
- d) Hoitava lääkäri hoitaa Mattia (0,5 p.) ja kuvaa lausunnossaan lääketieteelliset tosiasiat (0,5 p.) Vakuutusyhtiön lääkäri antaa korvauskäsittelijälle lääketieteellisen arvion korvauskysymyksen ratkaisemista varten (1 p.) Korvauskäsittelijä ratkaisee asian ottaen huomioon lain, vakuutusehdot ja lääketieteellisen arvion (1 p.)

(15 p)

- 2. Vastaa KYLLÄ tai EI seuraaviin väittämiin. Vastauksia ei tarvitse perustella. Jokaisesta oikeasta vastauksesta saa 1 pisteen, vastaamatta jättämisestä 0 pistettä ja väärästä vastauksesta menettää yhden pisteen. Koko tehtävän minimipistemäärä on kuitenkin 0.**
- a) Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöissä, toisin kuin tavallisissa osakeyhtiöissä, toiminnan tarkoituksena on vakuutettujen etujen turvaaminen.
- b) Poikkeuksena henki- ja vahinkovakuutustoiminnan erillisysperiaatteeseen on se, että vakuutusryhmittymässä sama vakuutusyhtiö voi saada toimiluvan sekä henki- että vahinkovakuutustoimintaan.
- c) Jokaisen Suomessa toimiluvan saaneen vakuutusyhtiön toimilupa on voimassa yhden toimiluvan periaatteen nojalla kaikissa Euroopan talousalueen valtioissa.
- d) Vakuutusyhtiölain yleisten periaatteiden mukaan sekä osake että takuuosuus voidaan rajoituksetta luovuttaa ja hankkia, jollei laissa säädetä tai yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin.
- e) Vakuutusyhtiöllä on lain mukaan oltava vähintään kaksi tilintarkastajaa, joista toisella on oltava kokemusta erityisesti vakuutusyhtiöiden toiminnasta.
- f) Vakuutusyhtiölain mukaan sallittuja tapoja jakaa vakuutusyhtiön varoja ovat esimerkiksi voitonjako ja varojen jako osakepääoman alentamisen tai takuupääoman takaisinmaksamisen yhteydessä.
- g) Finanssivalvonta voi estää kahden henkivakuutusyhtiön sulautumisen esimerkiksi, jos Finanssivalvonta katsoo sulautumisesta olevan haittaa vakuutusmarkkinoiden tarkoituksenmukaiselle toiminnalle.
- h) Kun sulautuminen on tapahtunut, sulautuvan ja vastaanottavan vakuutusyhtiön vakuutuksenottajilla, jotka eivät halua pitää vakuutustaan voimassa uudessa yhtiössä, on mahdollisuus irtisanoa vakuutuksensa päättymään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun sulautumisesta on kuulutettu virallisessa lehdessä sekä sulautuneen yhtiön kotipaikan lehdessä.
- i) Yksityinen vakuutusosakeyhtiö voidaan muuttaa julkiseksi vakuutusosakeyhtiöksi ja keskinäinen vakuutusyhtiö julkiseksi keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi yhtiökokouksen kahden kolmasosan määränemmistö päätöksellä.
- j) Keskinäisen vahinkovakuutusyhtiön epäonnistunut sijoitustoiminta saattaa johtaa siihen, että vakuutuksenottajaosakkaat joutuvat maksamaan lisämaksuja yhtiölle.

Ratkaisuohje/pisteytys:

Vakuutuslainsäädäntö, sivut 33–35, 39, 45, 56, 58 ja 61.

- a) väärin,
- b) väärin,
- c) väärin,
- d) oikein,
- e) väärin,
- f) oikein,
- g) väärin,
- h) väärin,
- i) oikein,
- j) oikein.

(10 p)

3. Henkilötietolaki koskee yleislakina vakuutusyhtiöitäkin. Kerro lakiin liittyen seuraavista asioista:

- a) Mitä tarkoitetaan henkilötiedolla?
- b) Mitä tarkoittaa yksityiselämän ja yksityisyyden suoja, ja miten ne liittyvät henkilötietojen käsittelyyn?
- c) Mitä säädetään henkilötietojen tallentamisesta ja käytöstä vakuutusyhtiön suoramarkkinoinnissa?

Ratkaisuohje/pisteytys:

Vakuutuslainsäädäntö, sivut 314, 317 ja 318.

- a) Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaisia
  - luonnollista henkilöä (0,5 p.) taikka
  - hänen ominaisuuksiaan (0,5 p.) tai elinolosuhteitaan (0,5 p.) kuvaavia merkintöjä,
  - jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään koskeviksi (0,5 p.)
- b) Yksityiselämän suojan lähtökohtana on, että yksilöillä on oikeus elää elämäänsä ilman viranomaisen tai muiden ulkopuolisten mielivaltaista tai aiheetonta puuttumista yksityiselämäänsä (1 p.) Yksityisyyden suojaan kuuluu myös oikeus tietää ja päättää itseään koskevien tietojen käytöstä (1 p.) Henkilötietojen käsittelyn on perustuttava henkilön suostumukseen (0,5 p.) tai lakiin (0,5 p.)
- c) Vakuutusyhtiö voi suunnata suoramarkkinointia asiakkailleen, jos asiakasrekisterin tietojen käyttötarkoitukseksi on määritelty suoramarkkinointi (1 p.)

Potentiaaliasiakkaista voidaan tallentaa

- pysyvään suoramarkkinointirekisteriin (0,5 p.) tietyt laissa mainitut tiedot (0,5 p.)
- kampanjarekisteriin (0,5 p.) tietoja ennakolta yksilöityyn ja kestoaltaan lyhytaikaiseen markkinointiin (0,5 p.)
- kontaktihenkilörekisteriin (0,5 p.) tietoja henkilön tehtävistä ja asemasta elinkeinoelämässä tai julkisessa tehtävässä (0,5 p.)

Suoramarkkinoinnissa on ilmoitettava tietolähde (0,5 p.) Asiakas voi kieltää suoramarkkinoinnin (0,5 p.)

(10 p)

4. Pekalla on henkivakuutusyhtiössä X säästöhenkivakuutus, johon Pekka on maksanut pääomaa 600 000 euroa ja tuottoa on kertynyt 100 000 euroa. Vakuutukseen on liitetty 105 % kuolemanvaraturva. Vastaa seuraaviin (vaihtoehtoisin) tehtäviin yllä kuvatun lähtötilanteen perusteella.

a) Pekka tarvitsee vakuutussäästönsä uuden asunnon rahoittamiseen. Hän takaisinostaa vakuutussäästöt ja säästöhenkivakuutus päättyy 27.2.2013. Toukokuussa 2013 Pekka hakeutuu oireiden takia lääkärille ja hänellä todetaan syöpä. Pekka haluaa turvata lastensa tulevaisuuden ja 18.6.2013 hän hakee 200 000 euron kuolemanvaravakuutusta yhtiöstä X mutta terveys selvityksen perusteella hänelle ei kuolemanvaravakuutusta enää myönnettäisi. Miten Pekka voi tässä tilanteessa toimia saadakseen kuolemanvaravakuutuksen voimaan?

b) Pekka tarvitsee vakuutussäästönsä uuden asunnon rahoittamiseen ja hän haluaa takaisinostaa vakuutussäästöt sekä päättää säästöhenkivakuutuksen. Vakuutukseen on liitetty peruuttamaton edunsaajamääräys Pekan pojalle Paavolle. Miten Pekka voi tässä tilanteessa toimia saadakseen takaisinoston tehtyä?

c) Pekka kuolee vakuutuksen voimassaollessa. Vakuutuksen edunsaajamääräyksen muoto on ”puoliso ja lapset”. Pekalla on vireillä avioero vaimostaan Liisasta jonka kanssa hänellä on kaksi yhteistä lasta, Paavo ja Tiina sekä Pekalla on myös lapsi, Eeva, edellisestä avioliitostaan. Kenelle vakuutuksesta maksetaan kuolemanvarakorvaus ja minkä suuruisena?

d) Tilanne on kuten c-kohdassa, mutta Pekalla ei ole avioeroa vireillä kuoleman hetkellä. Vaikuttaako tämä c-kohdan korvauksiin ja jos vaikuttaa, miten?

e) Tilanne on kuten c-kohdassa, mutta lisäksi henkivakuutukseen perustuva oikeus on pantattu pankille. Pankin saatava on 300 000 euroa. Vaikuttaako tämä c-kohdan korvauksiin ja jos vaikuttaa, miten?

Ratkaisuohje/pisteytys:

- a) Vakuutuslainsäädännön 14 pykälä: Oikeus henkivakuutuksen jatkovakuutukseen (3,5 pistettä)
- b) VSL 51 pykälä: Peruuttamaton edunsaajamääräys (1 piste)
- c) VSL 50 pykälä: Edunsaajamääräyksen tulkinta (2 pistettä)
- d) VSL 50 pykälä: Edunsaajamääräyksen tulkinta (2 pistettä)
- e) VSL 50 ja 52 pykälät: Edunsaajamääräyksen tulkinta ja panttioikeuden haltijan oikeus (1,5 pistettä)

(10 p)

5. Finanssivalvonta

- a) Mitkä toimielimet valvovat Finanssivalvonnan toimintaa?
- b) Millä perusteilla Finanssivalvonta voi tuomita vakuutusyhtiön uhkasakkoon?
- c) Millä perusteilla Finanssivalvonta voi antaa vakuutusyhtiölle julkisen varoituksen?
- d) Minne vakuutusyhtiö voi tehdä valituksen saamastaan julkisesta varoituksesta?

Ratkaisuohje/pisteytys:

Laki Finanssivalvonnasta

- a) 2 luku 7 § (2 p)
- b) 3 luku 33a § (4 p)
- c) 4 luku 39 § (3 p)
- d) 4 luku 43b § (1 p)

(10 p)

- 6. Mitkä** ovat työeläkevakuutusyhtiön hallintoelimet sekä niiden kokoonpano ja lakisääteiset tehtävät? Mitkä ovat tärkeimmät erot vakuutusyhtiölain vaatimuksiin? Johdon kelpoisuusvaatimukseen ei tarvitse ottaa kantaa.

Ratkaisuohje/pisteytys:

- TYVL 9§ - 9e§; Lehtipuro et. al, s. 78-80
- VYL 5 - 6 luku; Lehtipuro et. al, s. 41-45
- Erot: VYL ei hallintoneuvostoa, vaalivaliokuntaa, työmarkkinajärjestöjen edustusta

(10 p)

7. Aktuaaritoiminnon tehtävät suhteessa vastuullisen vakuutusmatemaatikon tehtäviin?

Ratkaisuohje/pisteytys:

”Vakuutusyhtiölain pykälien 18 ja 20 sisällöt ja niiden yhtäläisyydet & eroavaisuudet.”

(15 p)

8. Määritä

- a) EU:n perussopimuksen 101 artikla
- b) EU:n vakuutusalaan koskeva ryhmäpoikkeusasetus
- c) perustelut/syyt asetuksen poikkeuksille (miksi on sallittu)

Ratkaisuohje/pisteytys:

(Lehtipuro et al. s. 307-309)

- 101 artikla kieltää *yritysten väliset sopimukset ja päätökset*, joilla pyritään *estämään, rajoittamaan tai vääristämään kilpailua* [1 p]
- Rpa määrittelee, milloin vakuutusyhtiöiden välinen yhteistyö on sallittua vakuutustoiminnan erityisluonteen vuoksi [1 p]
- Sallittuja ovat tilastoyhteistyö ja pooliyhteistyö [2 p]
- Lisäedellytykset: tilastotiedot annettava kaikkien käyttöön, poolille asetettu markkinaosuusrajat [2 p]
- Luotettava riskien arviointi ja oikean riskimaksun määrittäminen [1 p]
- Suurten riskien vakuuttaminen, uusien riskien vakuuttaminen, jälleenvakuutusturva paremmin ehdoin [3 p]

(10 p)

9. Tee (oppimateriaalissa esitetystä laajuudesta) selkoa seuraavista

a) jälleenvakuutus

b) omavastuu

Ratkaisuohje/pisteytys:

a) Hoppu&H: s. 428-431

b) Hoppu&H: s. 249-252

Pisteytys

a) 6 p.

- 1 p. : käsite ja syyt

- 1 p. : ensivakuutuksenottajan asema

- 4 p. jälleenvakuutuksen perusmuodot

b) 4 p.

- 2 p: syyt

- 2 p. : omavastuun määrä

(10 p)